

Geostrategický význam Bangladéše pro směřování indické zahraniční politiky

Věra Jelínková se ve svém studijním zájmu o bengálský region posunula od témat lingvistických, z nichž výtěžila svou práci bakalářskou, k otázkám zahraničně-politickým. Že nejde o posun náhodný, týkající se pouze závěrečné práce, ale o dlouhodobé a cílevědomé budování odborného profilu kolem tohoto těžiště, dokazuje řada studijních i pracovních aktivit autorky této práce, od diplomatické akademie, přes letní školu zaměřenou na současnou jižní Asii, až po stáž na zastupitelském úřadě ČR v Dillí a později na zastoupení Evropské komise v Dillí. Měla tak možnost poznat tak říkajíc zevnitř prostředí, které zahraniční politiku formuje a uplatňuje. Zároveň se mohla do jisté míry přímo seznámit i s indickou stranou zahraničně-politického dění. Ač tato zkušenost jistě v mnoha ohledech formovala myšlení autorky, je možná škoda, že se v práci samotné neprojevila příměji, respektive že ji tyto pobyty k tématu samotnému intenzivněji nevedly.

Pro svou diplomovou práci si přitom vybrala téma, které výborně spojuje její specializaci v rámci indologie s uvedenou profilací, je nanejvýše aktuální a pro dění na indickém subkontinentu, troufám si tvrdit, jedno z klíčových. Práce Věry Jelínkové tak jistě najde i mimoakademické uplatnění.

Práce je přehledně členěna, počínaje uvedením do „geopolitické konfigurace regionu jižní Asie“, přes nástin vývoje vztahů mezi oběma zeměmi od vzniku Bangladéše do roku 2014, až po stěžejní kapitolu, která se věnuje nové dimenzi a intenzitě vzájemné spolupráce během první vlády Naréndry Módího (2014-2019), a to zejména z hlediska Indie. Tato velmi rozsáhlá kapitola zahrnuje všechna významná témata od vzájemného obchodu, přes velké infrastrukturní projekty a konektivitu, až po bezpečnostní otázky včetně vymezení a regulace společné hranice. Po dohodě školitele s řešitelkou se práce nevěnuje detailněji separatistickým hnutím v severovýchodní Indii a roli Bangladéše, což je téma, které by vydalo na zvláštní studii a které by odkazovalo zejména před vymezené období vzájemných vztahů, nepřímou je pojednáno v části o bezpečnosti.

Jako školitel jsem měl možnost se vyjádřit k množství dílčích nedostatků práce během četby několika průběžných verzí a mohu konstatovat, že autorka je postupně zapracovávala. Na výsledném textu oceňuji zejména rozsah a komplexnost, s níž autorka téma shrnula na základě pramenů, v jejím případě tedy převážně textů mezinárodních smluv, oficiálních prohlášení a jiných vládních dokumentů. Poněkud poddimenzované je však stále použití sekundární literatury. Přestože hlavním tématem jsou posuny v posledních pěti letech, i tak by bývalo možné zejména v první kapitole a v závěru aspirovat na větší míru zobecnění a aplikaci politologických kategorií a práce jiných autorů na zvolené téma.

Další slabinu spatřuji v nedostatečně kritickém odstupu od vládních dokumentů, z nichž autorka příliš často buduje vlastní text a přejímá jejich dikci, namísto aby aktivně hledala také skeptické hlasy a stavěla různá hlediska neutrálně proti sobě. Místy z textu zaznívá snad až obdiv k rostoucí moci Indie a k velkolepým, leč ne zcela realistickým plánům nyní již zcela autoritářské bangladéšské vlády, a právě tento aspekt může oslabit i praktickou použitelnost

práce. Místy by prospělo také více odkazů nebo usouvztažnění jednotlivých údajů s celkem práce (např. je slovní úloha v poznámce 6 nápadem autorky?).

Pro obhajobu navrhuji následující otázky: Autorka by mohla stručně a výstižně charakterizovat pojem „geostrategie“, který má práce oprávněně v názvu, ale text s ním příliš nepracuje. Stejně tak by mohla definovat genezi konceptu „Indo-Pacifik“, který také několikrát zmiňuje, a usouvztažnit jej s tématem své práce. Konečně bych autorku rád požádal, aby kriticky zhodnotila prameny, o něž se opírá.

Práce je celkově dobrým vzhledem do zvolené problematiky, která nebyla v česky psané odborné literatuře doposud zpracována, a hodnotím ji jako velmi dobrou.

14.6.2019

Mgr. Martin Hříbek, Ph.D.